

EL DESCOBRIMENT D'AMÈRICA

L'AMPLIACIÓ DEL MÓN CONEGUT
Marcel·lí Valdés. INS Molí de la Vila. Febrer
2013. 2n d'ESO.

1

2

3

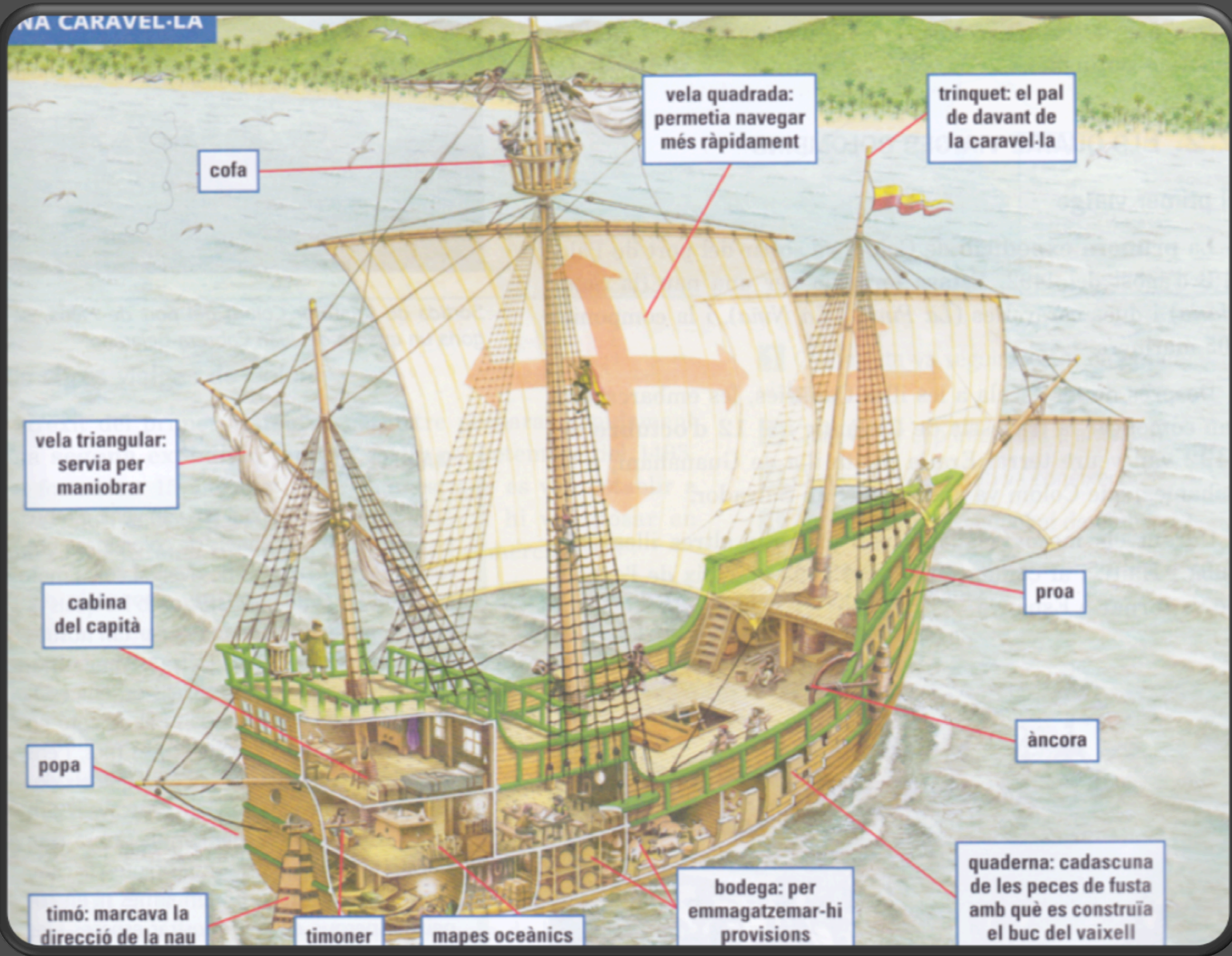

El 1r invent és el portolà, que consistia en un mapa amb els principals ports

El 2n avenç consistia en la brúixola, que orientava fàcilment els mariners

La 3ª innovació és la caravel·la, que possibilitava una navegació més eficaç

Tot plegat, són progressos tècnics que faran avançar les exploracions

Els avenços més profitosos van ser les veles quadrada i triangular, així com el timó, de manera que era un vaixell ràpid i manejable

Molts portolans es van confeccionar a Catalunya i les Illes Balears. L'atles [furtiu](#) (d'Alfred Bosch), ens en parla.

Els portolans eren mapes dels ports i costes, sovint fets gràcies a les observacions dels mariners. de manera que eren molt útils per navegar. L'interior del continent, en aquest cas d'Àfrica, era desconegut.

Vasco da Gama va ser el primer navegant que va arribar a l'Índia. El rei de Portugal Manuel I el va recompensar nomenant-lo "almirall major de les Índies i de l'oceà Índic".

LA RUTA PORTUGUESA CAP A L'ÍNDIA

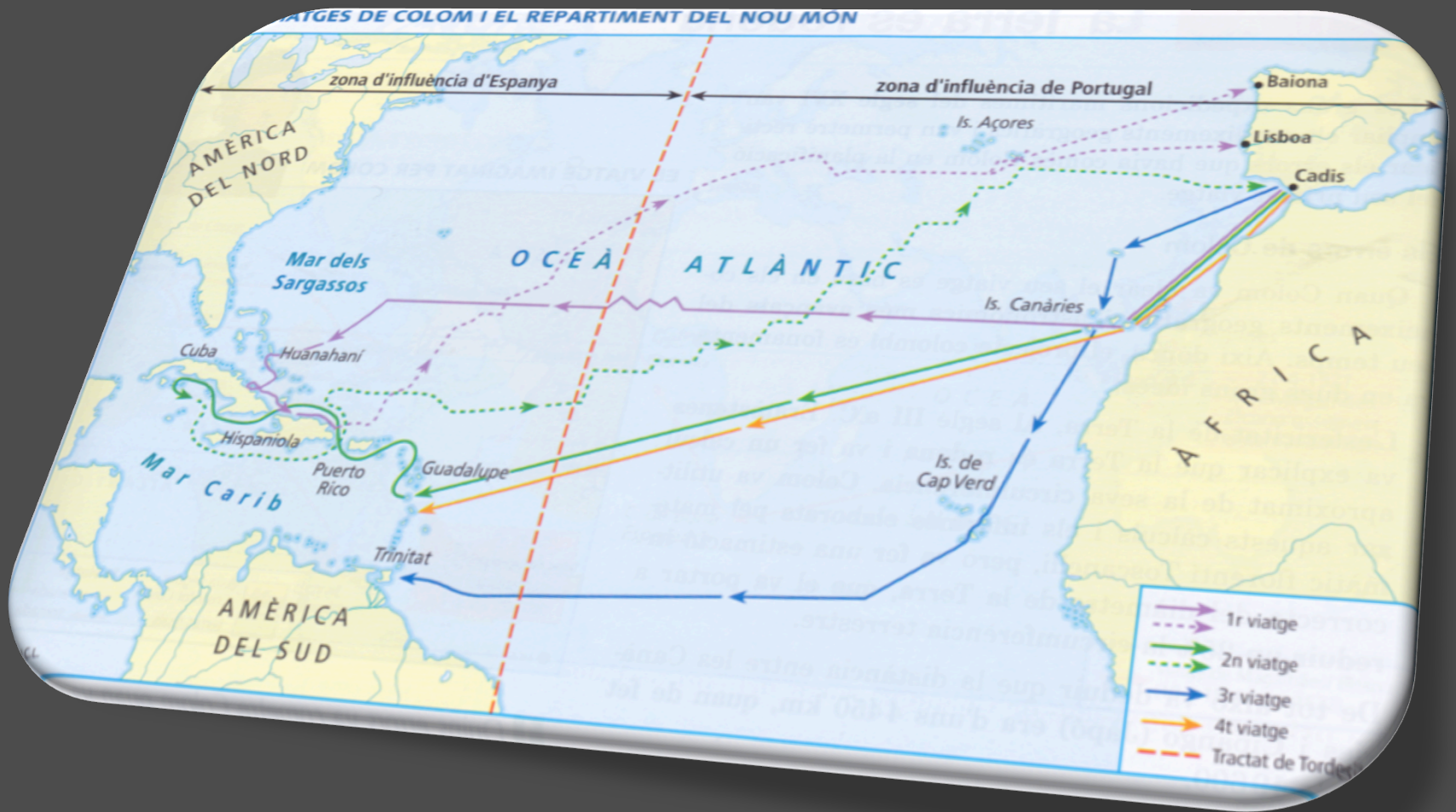

Els portuguesès Bartolomeu Dias va descobrir el Cap de Bona Esperança i posteriorment Vasco de Gama va arribar a l'Àsia per l'Est, tot vorejant l'Àfrica, després de successius viatges exploratoris.

EL VIATGE IMAGINAT PER COLOM

Colom pensava que la Terra era rodona i que podria arribar per l'Oest al Japó (Cipango) i a la Xina (Catai) que, segons ell, no gaire lluny. Però va tenir la sort de trobar-se enmig Amèrica.

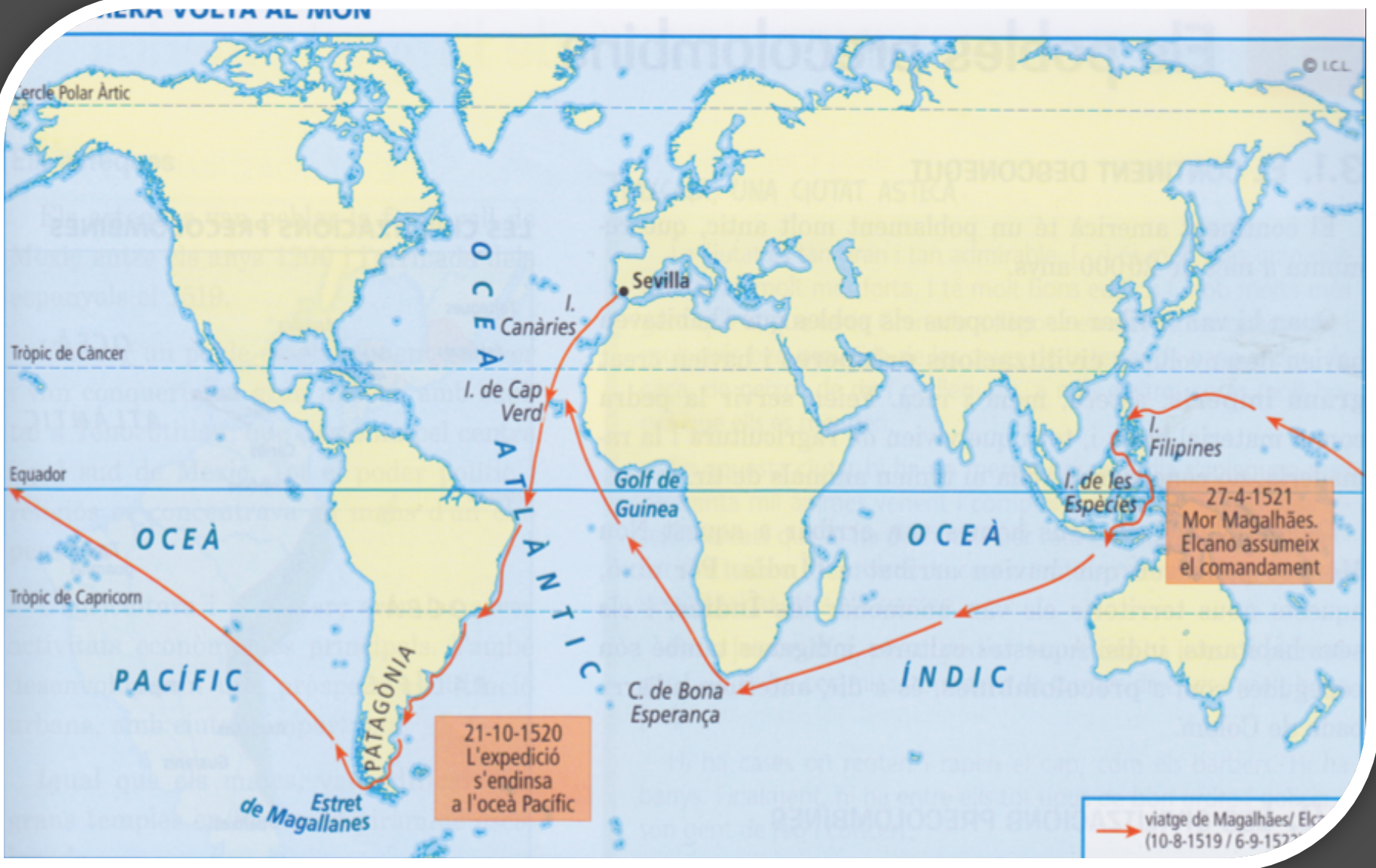

Portugal i Espanya es van dividir les terres descobertes amb el Tractat de Tordesillas, el 1494, amb la mediació papal. Les terres situades a l'est del meridià 30° serien per Portugal i les de l'oest per Espanya.

Vasco Núñez de Balboa pren possessió de l'oceà Pacífic per a la Corona de Castella.

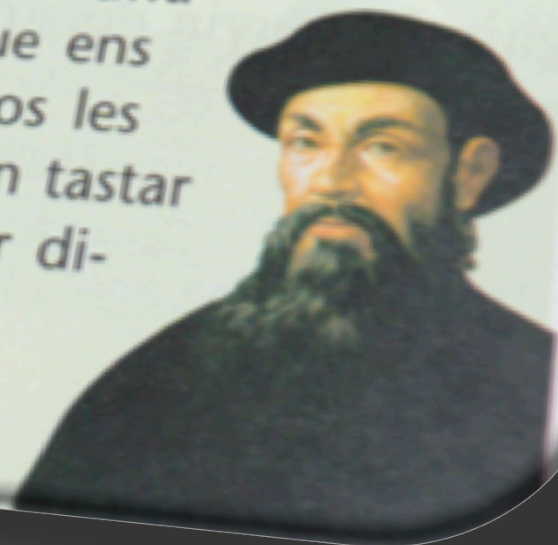
Cap al 1510 hi havia la idea que Amèrica era un nou continent. Tot buscant un pas marítim cap a l'Àsia, l'extremeny Núñez de Balboa descobriria el 1513 l'Oceà Pacífic.

La 1ª volta al món es va completar entre el 1519 i el 1522, van sortir 265 mariners de Huelva i en van tornar només 18. L'expedició la va començar el portuguès Magallanes (que va descobrir un estret que porta el seu nom) i la va acabar el basc Elcano.

Vam navegar durant tres mesos i vint dies sense tastar cap aliment fresc. Les galetes que ens menjàvem ja no eren de pa, sinó d'una pols barrejada amb cucs i impregnada d'orina de rata. L'aigua que havíem de beure era putrefacta. Per no morir-nos de fam, ens vam veure obligats a menjar trossos de cuir, que eren tan durs que els havíem de posar en remull al mar quatre o cinc dies perquè s'estovessin. [...] Vam patir l'atac d'una espècie de malaltia [escorbut] que ens inflava les genives fins a cobrir-nos les dents. I els qui la patien no podien tastar cap mena d'aliment. En van morir dinou dels nostres.

Diari d'Antonio Pigafetta, 1520-1521.

La vida dels mariners era molt dura: manca d'higiene, d'aliments frescos, molt poca aigua fresca i de mala qualitat, freqüents malalties...

Hi havia bàsicament tres pobles precolombins: l'imperi asteca, al centre de Mèxic, els maies, a la península del Yucatán i l'imperi inca, als Andes.

Molts pobles indígenes americans van prendre els conqueridors per déus. Van considerar diabòliques les armes que utilitzaven, el soroll i el fum de les quals els espantaven, i també els animals que els acompanyaven (cavalls i gossos de presa).

A més, algunes profecies dels asteques i dels inques havien predit l'arribada d'uns desconeguts enviats pels seus déus, i per això en alguns casos es van sotmetre als espanyols amb més facilitat i resignació.

Fragment d'un còdex asteca que representa l'arribada dels conqueridors.

1. Castella (o la monarquia hispànica) va poder dominar fàcilment aquests pobles perquè tenia una tecnologia molt superior.
2. La cavalleria va permetre una gran mobilitat als conqueridors espanyols.
3. Certes profecies també van contribuir a que aquestes cultures adoptessin una actitud conformista.
4. Per últim, determinades malalties, com la grip, contra la que no tenien defenses, en van matar molts indígenes.

- indigenes

- castellans

- Hernán Cortés

Els castellans, dirigits per Hernan Cortés, es van fer ràpidament amb l'Imperi asteca, el 1521; mentre que Francisco Pizarro conquerirà l'Imperi inca cap al 1534.

LA CAPTURA DE L'INCA ATAHUALPA

Pizarro, acompanyat només de quatre homes, va travessar enmig dels indis per arribar a l'altura de l'inca Atahualpa. Sense gens ni mica de temor, Pizarro li va agafar el braç esquerre. En aquest moment es van sentir les descàrregues d'artilleria i el so de les trompetes. Des que els inques van veure galopar els cavalls, gairebé tots van abandonar la ciutat atemorits, però els espanyols els van atrapar i els executaren.

Pizarro es va acostar al seu presoner i li va dir paraules per consolar-lo: "No tinguis vergonya perquè has estat vençut i fet presoner; els cristians que jo dirigeixo són poc nombrosos, però amb ells he sotmès a l'obediència del meu Senyor, el rei d'Espanya, prínceps més poderosos que tu. Nosaltres hem vingut per ordre seva a conquerir aquest país i perquè tothom pugui conèixer Déu i la santa fe catòlica."

Francisco de JEREZ: *La conquista del Perú*, 1563.

- Quins mitjans militars feien servir els espanyols? Quin era, segons Pizarro, l'objectiu de la conquesta?

Pizarro justifica la conquesta per la superioritat espanyola i per la necessitat d'imposar el catolicisme. Va fer servir armes desconegudes per als inques, com l'artilleria o els cavalls.

LA DENÚNCIA DE L'EXPLOTACIÓ

La causa que els cristians hagin mort i destruït un nombre d'ànimes tan infinit ha estat solament perquè la seva finalitat ha estat l'or i omplir-se de riqueses en pocs dies [...].

S'ha de saber, per la insadollable cobdícia i ambició que han tingut, que aquestes han estat les més grans que al món hagi mai aconseguit algú, perquè són aquelles terres tan felices i tan riques, i la gent tan humil.

Bartolomé DE LAS CASAS: *Brevísima relación de la destrucción de las Indias*, 1552.

- Què es denuncia en aquest text? Busca informació sobre el frare dominic Bartolomé de las Casas.

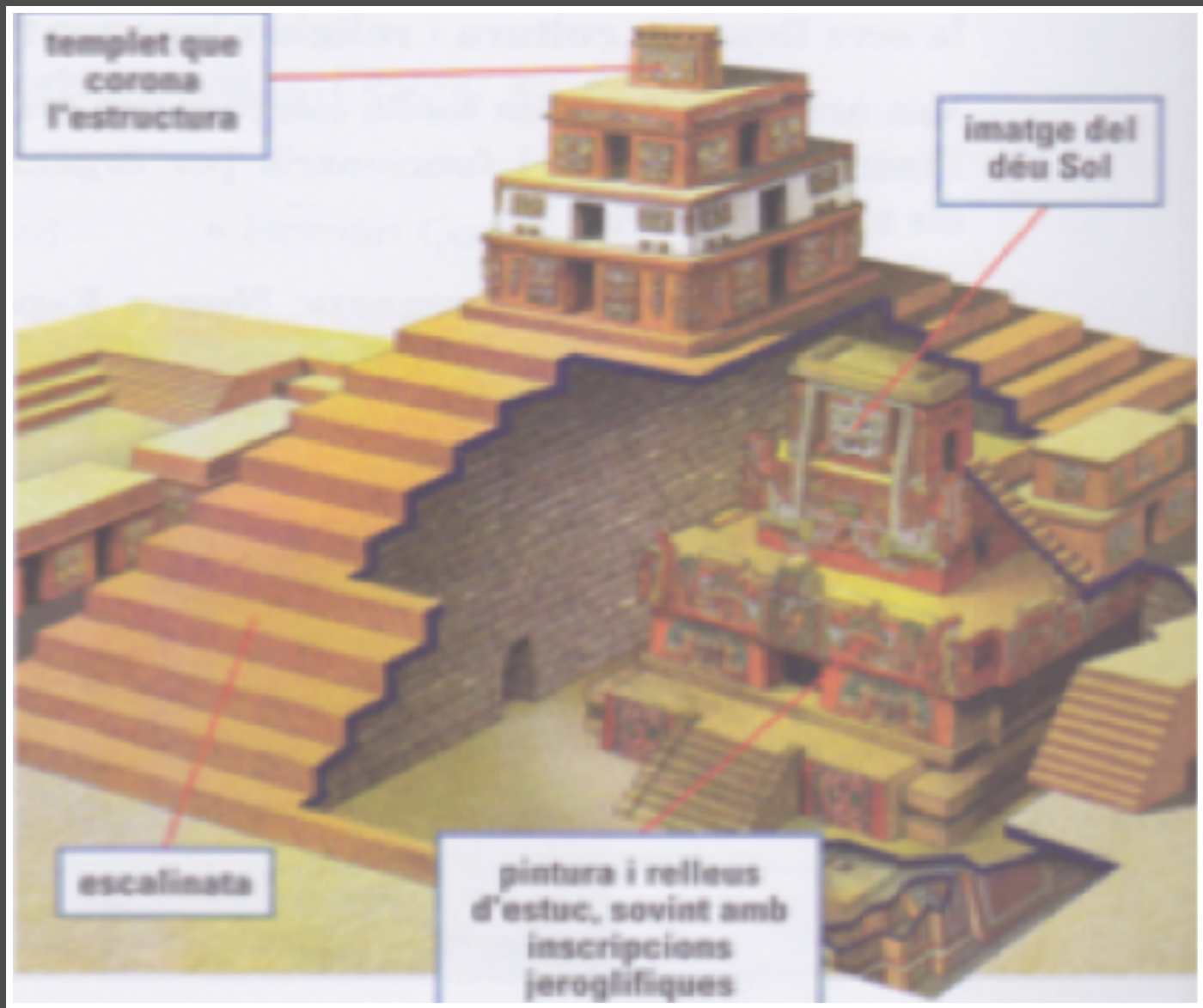
1. L'altra versió ens la proporciona el frare Bartolomé de Las Casas, que considera que la raó real de la conquesta era fer-se amb l'or.

2. Aquesta cobdícia ha estat negativa, ja que ha arruïnat la vida de molts indígenes, és a dir, dels pobles precolombins.

Centre de la ciutat de Tenochtitlan.

1. Tenochtitlan, la capital asteca, actual Ciutat de Mèxic, era una gran urbs amb nombrosos edificis.
2. Hi havia molts temples, així com espais de lleure i escoles per sacerdots i dirigents polítics.
3. La ciutat estava emmurallada, i una densa xarxa de canals li assegurava un bon subministrament d'aigua.

Els temples piramidals esglaonats asteques tenien una decoració rica i variada, que incloïa inscripcions jeroglífiques. El seu déu suprem era el Sol. Els maies van desenvolupar un calendari molt precís.

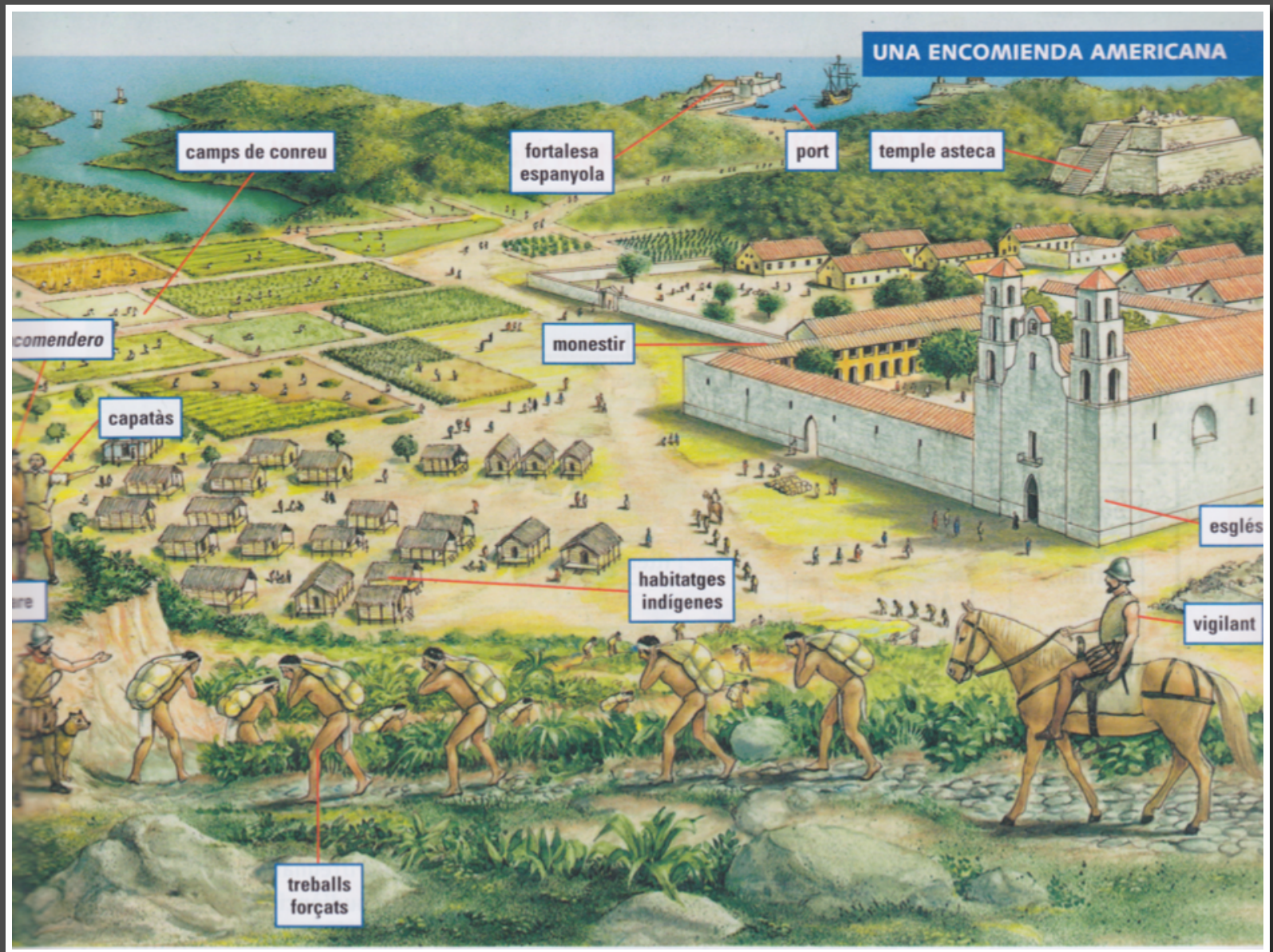
productes que
es portaven
d'Espanya

productes que
es portaven
d'Amèrica

Productes principals del comerç ultramarí entre Espanya i Amèrica.

1. Hi va haver un intercanvi productiu entre el Vell i el Nou Món.
2. Així, Espanya hi va portar maquinària agrícola (arades), vaques, cavalls, certes fibres tèxtils i diversos conreus.
3. D'Amèrica ens van venir les patates, els tomàquets, les pinyes, el blat de moro i determinats fruits secs.

Un sistema semblant a l'esclavitud, tot i que no tan dur, va ser 'la encomienda', que permetia explotar els indis, per tal d'exportar productes cap a Espanya, sota el control dels conqueridors i de l'Església Catòlica.

1. Cap al 1580, la conquesta de l'Amèrica del Sud i Central, estava gairebé completada, tot dividint-se entre espanyols i portuguesos (aquests últims colonitzen el Brasil).
2. La colonització i urbanització de les terres conquerides s'organitza des de la Corona, amb el suport de governadors i eclesiàstics provinents d'Espanya, sovint amb el suport de criolls, descendents d'espanyols.
3. Hi havia també mestissos (fills de blanc i índia) i mulats (fills de blanc i negra), ja que es van portar esclaus des de l'Àfrica, ja que molts indis havien mort.